

WYROK Z DNIA 21 SIERPNIĄ 2007 R.

II KK 81/07

1. Z brzmienia art. 451 k.p.k. wynika, że uprawnienie sądu do uznania, iż udział oskarżonego w rozprawie nie jest konieczny stanowi wyjątek („chyba że”), natomiast doprowadzenie oskarżonego na rozprawę odwoławczą i wydanie pozytywnej decyzji w tym przedmiocie [„... sąd odwoławczy (...) zarządza sprowadzenie ...”] powinno być regułą.

2. Wówczas gdy apelacja ogranicza się wyłącznie do kwestii prawnych, można uznać za wystarczające, aby w rozprawie apelacyjnej, pomimo złożenia przez oskarżonego wniosku o doprowadzenie, uczestniczył jedynie jego obrońca; w innych przypadkach, zwłaszcza gdy przedmiotem postępowania odwoławczego są kwestie natury faktycznej, to umożliwienie oskarżonemu pozbawionemu wolności udziału w rozprawie odwoławczej jest konieczne, ze względu na obowiązek zachowania reguł rzetelnego procesu, w tym prawa do obrony.

Przewodniczący: sędzia SN E. Sadzik.

Sędziowie SN: M. Buliński (sprawozdawca),

H. Gordon–Krakowska.

Prokurator Prokuratury Krajowej: K. Parchimowicz.

Sąd Najwyższy w sprawie Grzegorza B., skazanego z art. 200 k.k. i art. 197 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2007 r., kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 października 2006 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 12 maja 2006 r.

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę p r z e k a z a ł Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Z u z a s a d n i e n i a :

Wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 12 maja 2006 r. Grzegorz B. został skazany (...) łącznie na karę 6 lat pozbawienia wolności.

Apelację od tego wyroku złożył obrońca oskarżonego (...).

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 27 października 2006 r. zmienił zaskarżone orzeczenie, przez uzupełnienie podstawy skazania oskarżonego za czyn 1 i 2 – o art. 4 § 1 k.k. i art. 200 k.k. w brzmieniu zgodnym z ustawą z dnia 1 maja 2004 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 626), zaś za czyn 3 – o art. 4 § 1 k.k. i art. 197 § 1 k.k. w brzmieniu zgodnym z ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. Nr 88, poz. 563), a w pozostałym zakresie wyrok ten utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku złożył obrońca skazanego zarzucając temuż orzeczeniu rażąco obrazę przepisów postępowania, m. in.:

- art. 6 i 451 – zaniechanie doprowadzenia na rozprawę skazanego (...).

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym obrońca skazanego poparł wniesioną kasację, a prokurator Prokuratury Krajowej poparł kasację w zakresie pierwszego zarzutu i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w pozostałym zakresie wniósł o uznanie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

(...) Rację ma skarżący zarzucający orzeczeniu sądu odwoławczego rażąco obrazę prawa procesowego, a mianowicie art. 6 k.p.k. i art. 451 k.p.k. przez zaniechanie doprowadzenia na rozprawę apelacyjną oskarżonego wnoszącego o to.

Z brzmienia art. 451 k.p.k. wynika, że uprawnienie sądu do uznania, iż udział oskarżonego w rozprawie nie jest konieczny stanowi wyjątek („chyba że”), natomiast doprowadzenie oskarżonego na rozprawę odwoławczą i wydanie pozytywnej decyzji w tym przedmiocie [„... sąd odwoławczy (...) zarządza sprowadzenie...”] powinno być regułą.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że wówczas, gdy apelacja ogranicza się wyłącznie do kwestii prawnych, można uznać za wystarczające, aby w rozprawie apelacyjnej, pomimo złożenia przez oskarżonego wniosku o doprowadzenie, uczestniczył jedynie jego obrońca; w innych przypadkach, zwłaszcza gdy przedmiotem postępowania odwoławczego są kwestie natury faktycznej, to umożliwienie oskarżonemu pozbawionemu wolności udziału w rozprawie odwoławczej jest konieczne, ze względu na obowiązek zachowania reguł rzetelnego procesu, w tym prawa do obrony (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2006 r., V KK 236/06, LEX nr 198107; z dnia 28 października 2004 r., III KK 50/04, LEX nr 146316; z dnia 6 stycznia 2004 r., V KK 323/03, LEX nr 147314; z dnia 6 listopada 2002 r., II KKN 871/01, LEX nr 74397; z dnia 25 maja 2001 r. IV KKN 591/00, LEX nr 51404; z dnia 27 lutego 2001 r., III KKN 383/99, LEX nr 51992; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., KZP 25/01, OSNKW 2001, z. 11–12, poz. 88).

W przedmiotowej sprawie w nader lakonicznej apelacji podniesiono jednakże zarzut błędu w ustaleniach faktycznych oraz obrazę przepisów postępowania przez rozstrzygnięcie poważnych wątpliwości na niekorzyść oskarżonego i bezkrytyczne danie wiary zeznaniom pokrzywdzonych,

choć zeznania te są ogólnikowe, mało konkretne (art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k.). W takim przypadku, zgodnie z art. 451 k.p.k., sąd odwoławczy winien uwzględnić wniosek oskarżonego i zarządzić doprowadzenie go na rozprawę by nie pozbawiać go przysługującego mu prawa do obrony określonego m.in. w art. 6 k.p.k., jak i w przepisach rangi konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 i art. 42 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) oraz w normach traktatowych (art. 6 ust. 1 i 3 lit. c Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności). (...)